

کتاب طبرستان

اون بش کونده بر نشر اولنور دینی ، علمی مجموعه اسلامیہ در

صاحب و مدیر مسئولی

ابو العلا زین العابدین

تاریخ تأسیسی

۱۳۳۰

عدد ۱ ۲ جمادی الاول سنه ۱۳۳۰ پنجشنبه ۵ نیسان ۱۳۲۸ برنجی جلد

بخاری حنفی

فاضل محترم بابان زاده احمد نعیم بك افندی حضرت تلمیذی طرفندن كوندوبلان التفاتنامه در:

« کلمه طیب » صاحب امتیازی ابوالاعلیٰ بك برادر مد :

تقریباً اوج سنه لك خدمات بر كزیده سیله امت اسلامیة بی كندی سعی تعب ناپذیرینه منتدار ایدن « صراط مستقیم » ك تعطیل نشرندن نه قدر كرفتار الم اولدمسه « کلمه طیب » عنوان امل بخشاسیله دیگر بر جریده اسلامیة نك آكا خلف اوله جفنی سزندن او كره تنجه (مانسوخ من آیه او نساها نأت بخیر منها) فیض لاهوتیسیله او قدر منبسط اولدم. جناب حق نور هدایت و توفیقی سزك كبی اصحاب مجاهده نك رهكذار عزمنندن اكسیك ایتهمون .

« صراط » ده بخاری حدیثلری ترجمه لرینك اكالنی امر ایدیورسكز . اخوان دینكز دائرة استفاده سنی توسیع ایچون شیعمدی به قدر نشر اولونمشلری ده حرکلی اولارق یكیدن طبع ایتمه ك موافقتی طلب ایدیورسكز . بویله بر طلبه تنجه هیچ ده حاجت یوق ایدی . بن او ترجمه لری اداره سی ید امانت كزه مودوع اولان بر مجله علمیة ایچون - محضاً بو دورده بك زیاده غربت چككم كده اولان دینكزه خدمت امیلیله - یازیوردم . بو خدمته وساطت ایچون ده طبیعی ذات عالیارندن ده اهلنی بولامازدم . بناءً علیه بواثر عاجزانة مده كندی مال حلالكز كبی تصرفه مأذونسكز . ترجمه لری اكال حقنده کی امر كزه كلنجه : مشاغل بر ایکی آیه قدر طاشقین كبی كورونیورسده یتشدرمكه غیرت ایده چكم . ذاتاً او وقته قدر یكیدن طبعی آرزو ایتدیکكز اسکی ترجمه لم سزه بالغاً مابلیغ كفایت ایدر . بومدتی هله بر كره آنالاتیم . كتسابك مابعدنی اكاله توفیق خدانك مددرس اولاجفنی او میسر الامورك عنایتندن استبعاد ایتم . والسلام علیكم ورحمة الله وبركاته .

احمد نعیم

تجريد الصريح ترجمه سنك (صراط مستقيم) ه درج اولنه بيلان اقسامی مقدماتی دينيله بيله جك درجه ده آذر. شو حالده شيمدی به قدر نثر اولونمشارينك حرکلی وسهوتريتبدن ازاده صورته ديکدن طبعی تأخر استفاده يی دکل بالعکس اثرک تمامی عینی مجموعه ده تعقيب امکافی تأمین واحاديث شريفه الفاظ مبارکه سنك تلاوتی تسهيل صورتيه ترايد استفاده يی موجب اوله جقدر. مترجم فاضل مؤلفك مقدمه سنه عطفاً اثر حقنده ايضاحات آتیه يی اعطا بيوريورلر :

« احباب حديثك پيشواسی ، عصرينك او حصدی امام كبير ابو عبدالله محمد بن اسماعيل بن ابراهيم بخاری حضرتلرينك (جامع الصحيح) ی « شهسز اسلامده تصنيف ايديان كتابلارك اك بويوكی ، اك مفيديدر . آنجق احاديث « متكرره سی ابواب مختلفه ده متفرقا ایراد ايدلش اولديغندن هر هانكي باده اولان بر « حديث شريفی انسان آراسه عادتا بولمقدن واز كچه جك درجه ده مشقت چكر . حضرت « بخارينك بوندن مقصدی طرق حديثك كثرتی ، حديثك درجه شهرتی آكلا مقدر . « بزم مقصدمز ايسه اصل حديثی بيان ايتمكدن عبارتدر . طرق روايتك كثرتی ، « بو احاديث شريفه نك درجه شهرتی بيان ايتك مقصودمزنك خارجنده در . زيرا او كتاب « مقدسده هرنه وار ايسه جمله سنك صحيح اولدينی معلوم ومسلمدر . امام نووی رحمه الله « عليك شرح مسلم مقدمه سننده عبارات آتیه به تصادف ايديلبور : بخاری ايسه وجوه « مختلفه يی بر بندن اوزاق ، متفرق بابلرده ذكر ايدر . چوغنی ده اك مناسب اولق « اوزره ذهنه تبادر ایدن باده ذكر ايتمز . بوندن طولانی طرق روايتی جمع ايتك وبر « حديث ايچون ذكر ايتديكي طريقلارك جمله سيلاه بردن وثوق واطمئنان كسب ايتك « طالب حديث ايچون مشكلشير . اه

« ينه امام نووی ديوركه : متأخرين حفاظ حديثدن بر چوقلرينی كوردم كه بو « يوزدن خطايه دوچار اوله رق صحيحنده موجود فقط ذهنه تبادر ایدن مواقعه غيرمذكور « اولان بعض احاديثی بخارينك روايت ايتديكنی انكار ايدرلر . اه

« ايش بويه اولنجه بو كتاب معظمه كي احاديث شريفه يی تكراردن خالی اوله رق « تجريد ايتمكي آرزو ايتدم . حديثي زحمتمزجه ضبطه قولايلاق اولق ايچونده اسانیدی « حذف ايتدم . تكرار ايتمش بر حديثه صره كلنجه ايتك دفعه سننده قيد واثبات ،

• سوکرہ کیسندہ فائدہ ملی بر زیادہ وارسہ او زیادہ بی دہ ایلاک دفعہ سندہ کی روایت
 • علاوہ وفائدہ ملی بر زیادہ یوق ایسہ ذکرندن صرف نظر ایتم۔ بعضا اولورکہ بر
 • حدیث اولاً مختصراً روایت ایدیلرده سوکرہ لری دیگر بر روایتله دها مفصل
 • واولکنندن فضله موادی حاوی اوله رقی اراد اولور۔ ایشته بویله یرلرده برنجی بی ترک
 • ایدہ رک فائدہ زائدہ سندن طولانی ایکنجی بی یازدم۔

• برده بخاری حدیث لری ایچندن یالکزر۔ سند و متصل اولانلری بی ذکر ایتم۔
 • مقطوع ویا معلق اولانلری نه ایلشمدیکم کی حدیث ایله تعلق اولیان و ایچنده علیہ الصلاۃ
 • والسلام افندمن حضرتلرینک نام شریفی ذکر اولغیان اخبار صحابه و تابعینی ده ترک ایتم۔
 • مثلاً ابو بکر ایله عمر رضی اللہ عنہما حضرتانک سقیفہ بنی ساعدہ یه کیتلرینه و اوراده
 • بینلرنده جریان ایدن مکالمه دائر اولان حکایه ایله عمر رضی اللہ عنہ حضرتلرینک قتلی
 • قصه سی ایله صاحبین کریمینی یانہ دفن اولغنی حقنדה حضرت عایشه رضی اللہ عنہان
 • استیذان اوغلنه وصیت ایتمی و شوری حقنדה کی سوزلری و عثمان رضی اللہ عنہ بیعت
 • قصه سی و زبیر رضی اللہ عنہک دیوننی و یرمک اوزره اوغلنه وصیتی کی شیلاری حذف
 • ایتم۔

• برده هر حدیثده راویمی اولان صحابینک اسمنی یاد و بخاری اسم صحابی بی هانکی
 • لفظ ایله ذکر ایتمش ایسہ علی الاکثر او لفظی محافظه بی اعتیاد ایتم۔ مثلاً امام مشار الیه
 • (بعضاً) عن عائشة، (بعضاً) عن ابن عباس، (بعضاً) عن عبدالله بن عباس (دیور۔ کذلک
 • (بعضاً) ابن عمر (دیدیک کی (بعضاً) عبدالله بن عمر (دیور۔ بعضاً) عن انس،
 • (بعضاً) عن انس بن مالک (دیور۔ کذلک بعضاً) عن فلان عن النبی صلی اللہ علیہ
 • وسلم، بعضاً) قال قال رسول الله صلی اللہ علیہ وسلم، (بعضاً) ان النبی صلی اللہ علیہ
 • وسلم قال کذا وکذا (لفظلریله حدیثی سوق ایدیلور۔ ایشته بو کی الفاظی اراد
 • ایتمک خصوصندہ مؤلفه تماماً متابعت ایتم۔ شاید بو کتابده الفاظ بخاری یه مخالف
 • الفاظ بولنورسه نسخه اختلافندن نشأت ایتمشدر۔

صاحب اثرک اثر حقنדה کی بو سوزلری ماهیتی، درجہ قیمتی لایقيله تعریفه کافیدر۔
 کندیلکمدن فضله بر سوز علاوہ ایتمک ایستهمم۔ یالکزر احادیث شریفه نبویه بی
 ترکیه یه نقل ایتمی وسیله استشفاع اتخاذا ایدہ رک اختلاس وقت ایتمک یازہ جغ شیلاری سزه

تقديم ايده جكمي وعد ايده رم . آنجق بو وعد مقيدجي ايفسا ايچون ارباب فضل و كلك معاوتنه ده محتاج اولديغمي شيميدن بيان ايتكي الزم كورويورم . زيرا دكل جوامع الكلم وفصل الخطاب اولان، منبع وحى وحكمندن صدور ايدن اقوال سنه جناب رسالتناهي بي، هر هانكي لساندن هر هانكي بر عبارتي ديكر لسانه نقل ايدر كن قوت وروفتي بر درجهيه قدر زائل اولديني اربانجه معلومدر . حالبوكه ايديله جك ترجمه لك على قدر الامكان اصله قريب اولسني ، شيوة لسان عثمانيه مطابق اولمله برابر اصل شريفده كي قوتدن ، متانت ادادن امكان مساعد اولديني درجه ده نصيبه دار اولسني كوكلم آرزو ايدر . بناءً عليه عرض ايده جكم ترجمه لك سقطاتي اخطار ايده جك ذوات كرامه متشكر اوله جقم كي دها كوزل بر عبارته ايله ترجمهيه موفق اولوب محصول قريحه لرني نيزلاً اعلام ايده جك حسن سليقه اصحابنه ده آروجه عرض متتداري ايده رم . بو كي اخطاراتي ترجمهيه شكل قطعيست و يرمكه خادم اوله جقلارندن عادتاً حرز جان عد ايده جكم . ومن الله التوفيق .

احمد نعيم

.*

احمد نعيم بك قارده شمهزه بوتون جهان اسلام نامنه تشكر ايدرزكه بو قدر علوي ، بو قدر مقدس ، بو قدر نافع بر خدمتي اوزرلرينه آلپورلر . واقعا ايش غابت آغيردر . لكن كنديلر نه قدرت عرفانندن ، قوت عزمدن باشقه بك بوبوك بر حس نيت واردركه شو اوج مزيتك توفيقدن محروم قلدي قابل دكلدر . جناب حق « والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا » بويورميورمي ؟ انشاء الله شو صحيفه لر بو كون باشلانان امر خيرك كمال موفقيته بيتديكيني ده كررور .

التجريد الصريح لاحاديث الجامع الصحيح

بسم الله الرحمن الرحيم

باب

رسول الله صلى الله عليه وسلم افندمن حضر تلرينه و حيك باشلانغي نصل اولديغه

داثردر .

۱ - مرثیه شریف

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ:
إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ [۱] وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا
يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَتَّكِبُهَا فَهَاجَرَتْهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ [۲].

۱ - ترجمه

عمر بن الخطاب رضی الله عنہن شویله جه دیدیکی روایت اولونیور :
رسول الله صلی الله علیه وسلم ایشتدم، بیوروردی که : عمللرک درجه قدری آنجق
یتلره کوره اولور . هرکسک نسیبده آنجق نیت ایتدیکی شیئه کوره در . آرتق نائل
اوله جنی بردنیا ویا نکاح ایده جکی برقادیندن طولایی هجرت ایتش کیمسه وارسه هجرتی ،
(اللهم و رسولنک رضاسی ایچون دکل) ، سبب هجرتی اولان شی ایچون در .

۲ - مرثیه شریف

عَنْ غُرَيْشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ الْحَارِثَ بْنَ هِشَامٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ يَأْتِيكَ الْوَحْيُ فَقَالَ [۳] رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْيَانًا يَأْتِيَنِي مِنْ صَاحِبَةِ الْجَبَرِيسِ وَهُوَ أَشَدُّهُ عَلَى فَيْفَصِمِ [۴]
عَنِّي وَقَدْ وَعَيْتُ عَنْهُ مَا قَالَ . وَأَخْيَانًا يَتَمَثَّلُ لِي الْمَلَكُ رَجُلًا [۵] فَيُكَلِّمُنِي فَأَعْبَى مَا يَقُولُ

[۱] بر روایتده (الاعمال بالنیات) ، دیگرنده (العمل بالنیة) .

[۲] دیگر روایتده (فن كانت هجرته الى الله ورسوله فهجرته الى الله ورسوله ومن كانت هجرته
الى دنیا الخ)

[۳] بر روایتده یالکمز (قال)

[۴] بر روایتده ضم یاء امله (فیفصم) دیگرنده ضم یاء وفتح صاد امله (فیفصم)

[۵] دیگر روایتده (علی مثال رجل)

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ يُنْزَلُ [۱] عَلَيْهِ الْوَحْيُ فِي الْيَوْمِ الشَّدِيدِ الْبَرْدِ
فَيَقْصِمُ عَنْهُ وَإِنَّ جَبِينَهُ لَيَسْفَضُ عَرَقًا .

۲ - ترجمه

عایشه رضی الله عنہا عنہا روایت اولونیور :

حارث بن ہشام رضی الله عنہ رسول الله صلی الله علیہ وسلمدن « یارسول الله سکا وحی
فصل کلیر ؟ » دیہ سوردی . رسول الله صلی الله علیہ وسلم بویوردی کہ : احياناً بکا جعفر
سسی کبی کلیر . بکا اک آغیر کلنی ده بودر . بندن او حال زائل اولور اولماز (ملک)
بکا سویلیدیکنی ایجه بللهمش اولورم . احياناً ملک بکا بر انسان اوله رق تمثل ایدر . بخله
قونوشور بنده سویلیدیکنی ایجه بللهم . عایشه رضی الله عنہا دیرکه : « رسول الله صلی الله
علیه وسلم صوغوغی پک شدتلی کونده کنديسنه وحی نازل اولورکن کورمشکم واردر .
(ايشته اوله صوغوق بر کونده بيله) کنديسندن او حال کچدیکی وقتده شاقاقلرندن شاپیر
شاپیر تر آقاردی .

۳ - مبحث شریف

عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَوَّلُ مَا بُدِئَ بِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ [۲] الرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ [۳] فِي التَّوْمِ فَكَانَ [۴] لَا يَرَى رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ بِمِثْلِ فَلَقِيَ
الصَّبْحَ . ثُمَّ حَبَبَ إِلَيْهِ الْخَلَاءُ فَكَانَ [۵] يَخْلُو بِغَارٍ حِرَاءٍ فَيَسْتَحَنُّ فِيهِ وَهُوَ الشَّعْبَدُ
الْيَلْبِي ذَوَاتِ الْعَدَدِ قَبْلَ أَنْ يَنْزِعَ إِلَى أَهْلِهِ وَيَتَزَوَّدَ لِذَلِكَ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى حَدِيجَةَ

[۱] دیگر روایتده بنای مجهول ايله (بنزل)

[۲] دیگر نسخه لرده (من الوحي الرؤيا الصالحة)

[۳] دیگر روایتلرده (الرؤيا الصادقة)

[۴] دیگر نسخه (و كان)

[۵] دیگر نسخه ده (و كان)

فَقَرَأَ وَدُلِّلَهَا حَتَّى جَاءَهُ الْحَقُّ وَهُوَ فِي غَارٍ جُرَاءَ . فَجَاءَهُ الْمَلَكُ فَقَالَ اقْرَأْ . قَالَ [۱] مَا أَنَا بِقَارِئٍ . [۲] قَالَ فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجُهْدَ [۳] ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ . فَقُلْتُ [۴] مَا أَنَا بِقَارِئٍ . فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجُهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ . فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ . فَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي الثَّالِثَةَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ . خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ . اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ [۵] فَرَجَعَنِي إِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ يَرْجُفُ فَوْدُهُ [۶] فَدَخَلَ عَلَيَّ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ فَقَالَ زَمِلُونِي زَمِلُونِي . فَرَمَلُونِي حَتَّى ذَهَبَ عَنْهُ الرَّوْعُ . فَقَالَ لِحَدِيجَةَ وَأَخْبَرَهَا الْخَبَرَ لَقَدْ خَشِيتُ عَلَى نَفْسِي . فَقَالَتْ [۷] خَدِيجَةُ كَلَّا وَاللَّهِ مَا يُخْزِيكَ [۸] اللَّهُ أَبَدًا . إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحِمَ وَتَحْمِلُ الْكَلَّ وَتَكْسِبُ [۹] الْمَعْدُومَ وَتَقْرِي الضَّيْفَ وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ . فَأَنْطَلَقْتُ بِهِ خَدِيجَةُ حَتَّى آتَتْ بِهِ وَرَقَةَ بْنَ نَوْفَلٍ بْنِ أَسَدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزَى ابْنَ عَمِّ خَدِيجَةَ وَكَانَ امْرَأً قَدْ تَنَصَّرَ [۱۰] فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَكَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعِبْرَانِي فَيَكْتُبُ مِنَ الْإِنْجِيلِ [۱۱]

[۱] دیگر روایتده (قلت)

[۲] بر روایتده (ما احسن ان اقرأ) ، دیگرنده (كيف اقرأ) بر دیگرندهده (ماذا اقرأ) .

[۳] دیگر بر روایتده جعك ضميلا (الجهد)

[۴] دیگر نسخه لوده فامز اوله رق (قلت)

[۵] دیگر نسخه لوده (الذي علم بالقلم) بوقدر .

[۶] دیگر بر روایتده (ترجف بوادره) وارد اولشدرکه (وجود شریفندمکی اثلری تتره دیکی حالده) دیمکدر .

[۷] دیگر روایتده بالکنز (قالت)

[۸] دیگر نسخه ده (ما یخزیک)

[۹] دیگر بر روایتده (ت) نک ضمیله (وتکسب)

[۱۰] دیگر روایتده (وكان امراً تنصر)

[۱۱] دیگر نسخه ده (من الانجیل بالعبرانية)

مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا قَدْ عَمِيَ . فَقَالَتْ [۱] خَدِجَةُ يَا ابْنَ عَمِّهِ
اسْمَعْ مِنْ ابْنِ أَخِيكَ . فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ يَا ابْنَ أَخِي مَاذَا تَوَى . فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ [۲] خَبَرَ مَا رَأَى . فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ هَذَا السَّامُوسُ الَّذِي نَزَلَ [۳]
اللَّهُ عَلَى مُوسَى . يَا لَيْتَنِي فِيهَا جَدَعًا لَيْتَنِي حَيًّا إِذْ يُخْرِجُكَ قَوْمُكَ . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ يُخْرِجُنِي هُمْ . قَالَ نَعَمْ لَمْ يَأْتِ رَجُلٌ قَطُّ بِمِثْلِ مَا جِئْتَ بِهِ إِلَّا
عُودِي . وَإِنْ يُذِرْكُنِي يَوْمُكَ أَنْصُرَكَ نَصْرًا مُؤَزَّرًا . ثُمَّ لَمْ يَنْشَبْ وَرَقَةُ أَنْ تُوَفِّي
وَفَتَرَ الْوَسْخُ .

۳ — ترجمه

ام المؤمنین عایشہ رضی اللہ عنہا دن شویله جه دیدیکی روایت اولونیور :

رسول الله صلى الله عليه وسلمك ايلك وحى باشلانفيجي اوقوده رؤياي صالحه (يعنى
صادقه) كورمكله اولمشدر . هيچ برؤيا كورمزدى كه صباح آيدىنلنى كې واضح و آشكار
ظهور ايمسون . آندن صوكره قلبه يالكىزلىق محبتى القا اولوندى . آرتق جبل حراده كى
غار ايجنده خلوت كىزين اولوب اوراده اهلنك زدينه كلنجيه قدر تحنت يعنى تعبد ايدر
وينه آزيقلانوب تعبد كيدردى . صوكره ينه خديجه زدينه عودت ايدوب براوقدر زمان
ايجون ينه آزيق تدارك ايدردى . نهايت رسول الله صلى الله عليه وسلمه بركون غار حراده
بولندينى صرده (امر) حق (يعنى وحى) كلدى . شويله كه : آكا ملك كلوب « اقرأ »
يعنى « اوقو » دیدى . اوده « بن اوقومق بيلم » جوابى وردى .

ذات اقدس رسالتناهى بويوروركه : او زمان ملك بنى آلوب طاقتم كسيلنجيه قدر
« صيقشيدردى . صوكره بنى براقوب ينه « اقرأ » دیدى . بنده اوكا « اوقومق بيلم »

[۱] ديكر نسخه ده (فقال له خديجة)

[۲] ديكر نسخه ده (بخبرما)

[۳] بر روايتده معلوم اولدى (انزل) ديكرنده ده مجهول اولدى لفظ جلالسىز (انزل)

« دیدم . ینہ بنی آلوب ایکنجی دفعہ طاقم کسینجیہ قدر صیقیشدیردی . صوکرہ بنی »
 « براقوب ینہ » اقرأ « دیدی . بن دہ او قومق بیلم » دیدم . نہایت بنی ینہ آلوب اوچنجی »
 « دفعہ صیقیشدیردی . صوکرہ بنی براقوب اقرأ باسم ربك الذى خلق . خلق الانسان من »
 « علق . اقرأ وربك الاكرم الذى علم بالقلم » [۱] دیدی . . - بونک اوزرینہ رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم (وحی اولونان) بو آیات کریمہ بنی بالتلقی (قورقودن) یورہ کی تترہ یرک
 دوندی وخدیجہ بنت خویلدک زردینہ کیرہرک « بنی صاروب اورتکز ، بنی صاروب اورتکز »
 دیدی قورقوسی زائل اولنجیہ قدر وجود مبارکی صاروب اورتدیلار . آتدن صوکرہ
 (حضرت رسول صلی اللہ علیہ وسلم) وقوع حالی خدیجیہ نقل ایدہرک « کندی نفسم ایچون
 قورققدم ، دیدی . خدیجہ رضی اللہ عنہا : « اویلہ دیمہ ، اللہہ قسم ایدرم کہ اللہ (ذوالجلال)
 هیچ بر وقتدہ سنی اوتاندیرماز (محزون ایتمز) . چونکہ سن اقریا کہ باقارسک ، ایشندن
 عاجز اولنلرک آغیر لغنی بوکلہ نیرسک ، فقیرہ ؛ کیمسہ نک قراندیرہ میہ جغنی قراندیررسک ، مسافری
 آغیرلارسک ، حق یولندہ ظہور ایدن حوادث ومہماتدہ (خلقہ) یاردیم ایدرسک » . بوندن
 صوکرہ خدیجہ رضی اللہ عنہا حضرت رسول اکرمی (صلی اللہ علیہ وسلم) برلکدہ آلوب عمزادہ سی
 ورقہ بن نوفل بن اسد بن عبدالعزایہ کوتوردی . بو ذات زمان جاہلیتدہ دین نصرانیتہ
 داخل اولمش برکیمسہ اولوب عبرانیجہ یازی بیلیر وانجیلدن مشیت الہیہ تعلق ایتدیکی مقدارده
 اوتہ بری یازار ایدی .

ورقہ کوزلرینہ عمی طاری اولمش بر پیر فانی ایدی . خدیجہ رضی اللہ عنہا ورقہ یہ
 « عموجمہ اوغلی ، دیکلہدہ باق ، قارداشکک اوغلی نہ سویلیور » دیدی . ورقہ : « نہوار
 قارداشکم اوغلی ؟ » دیہ صورونجہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کوردیکی شیلری کندوسنہ
 اخبار ایتدی . بونک اوزرینہ ورقہ دیدی کہ : « بوکوردیکک اللہ تعالیٰ نک موسی (صلی اللہ
 علیہ وسلم) . تنزیل ایتدیکی ناموس (اکبر) در (یعنی صاحب سروحیدر .) آہ کاشکی
 سنک دعوت کونلرکدہ کنج اولیدم . قومک سنی چیقارہ جققری زمان کاشکی بر حیات

[۱] بو آیات کریمہ مک مآلی :

مخلوقات یارادان رب جلیلکک اسم شریفیلہ اوکو . اورب عظیم کہ نوع انسانی علفدن یعنی
 پختلشمش قاندن یاردی . ہر حالہ اوکو کہ سنک ربک قلملہ یازی یازمہ بی تعلیم ایدن کرمده بی
 نظیر ومثال ، اللہ ذوالجلالدر . اہ . واللہ اعلم .

اوليدم . بونك اوزرينه رسول الله صلى الله عليه وسلم : « اونلار نى چيقارە جقلارمى ؟ »
 ديه سوردى . اوده « اوت ، (زيرا) سنك كې وحى تبليغ ايتىش هيچ بركيمسه
 يوقدركه دشمن پيدا ايتسون . شايد سنك دعوت كونلر كه يتيشيرسەم سكا صوك درجه ده
 ياردیم ايدرم » جوابنى وردى . اوندن صوكره چوق كچمدى ورقة وفات ايتدى وفترت
 وحى وقوعبولدى يعنى بر مدت ايچون وحى انقطاعه اوغرادى .

احمد نعيم

